

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 82/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovéj (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Petrou Hrubovou, advokátska kancelária, Mierové námestie 93, Ilava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 23 To 150/2017 a jeho rozsudkom sp. zn. 23 To 150/2017 zo 6. februára 2018 a tiež postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vo veci podnetu pod č. 26896/2020/61/535, ako aj jeho prípisom č. 26896/2020/61/535 z 18. novembra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. januára 2021 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 To 150/2017 a jeho rozsudkom sp. zn. 23 To 150/2017 zo 6. februára 2018 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a tiež postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) vo veci podnetu pod č. 26896/2020/61/535, ako aj jeho prípisom (sťažovateľom dôsledkom zrejmej nesprávnosti označeným ako rozhodnutie, pozn.) č. 26896/2020/61/535 z 18. novembra 2020 (ďalej len „prípis ministerstva spravodlivosti“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 1 T 91/2017 z 15. novembra 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznal ██████████ (ďalej aj „obžalovaný“ alebo „odsúdený“) vinným z prečinu usmrtenia sťažovateľovho brata pri dopravnej nehode. Obžalovanému bol za tento čin okresným súdom uložený trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov, ktorý mal vykonať v ústave s minimálnym stupňom stráženia.

3. Na základe odvolania obžalovaného krajský súd rozsudkom sp. zn. 23 To 150/2017 zo 6. februára 2018 zrušil rozsudok okresného súdu v časti výroku o treste a sám v tejto časti rozhodol tak, že obžalovaného odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov, ktorého výkon podmienenečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 4 rokov. Ostatné výroky rozsudku okresného súdu ostali rozhodnutím krajského súdu nedotknuté.

4. Všeobecné sudy v danej trestnej veci s osobou sťažovateľa konali ako s poškodeným, t. j. stranou tohto trestného konania.

5. Sťažovateľ podľa zistenia ústavného súdu namietané porušenie označeného základného práva podľa ústavy a označených práv podľa dohovoru postupom a rozsudkom krajského súdu odôvodňuje úplne identickými námietkami, akými odôvodňoval

ich porušenie už svojou predchádzajúcou ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. augusta 2018, t. j. najmä tým, že krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutkových záverov, ktoré nemali žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní (resp. tieto mali byť v rozpore so skutočnosťami vyplývajúcimi z dôkazných prostriedkov), o ktorej bolo rozhodnuté uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 18/2019 zo 16. januára 2019 tak, že ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako oneskorene podanú.

6. V ďalšom sťažovateľ namietané porušenie označeného základného práva podľa ústavy a označených práv podľa dohovoru postupom a prípisom ministerstva spravodlivosti odôvodňuje tým, že na základe podnetu sťažovateľa z 29. júla 2020 na podanie dovolania proti rozsudku krajského súdu ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) a na podanie trestného oznámenia orgánom činným v trestnom konaní pre zneužitie právomoci sudcami krajského súdu úmyselnou zmenou (úpravou) skutkových záverov v prospech odsúdeného „*MS SR stroho oznámilo, že dovolanie podať nemôžu, nakoľko v neprospech páchatel'a je lehota na podanie dovolania 6 mesiacov a v prospech páchatel'a lehota 3 roky*“. Sťažovateľ zastáva názor, že ak sa ministerstvo spravodlivosti dozvedelo o skutočnostiach nasvedčujúcich spáchaniu trestného činu sudcami krajského súdu, malo jeho podnet (v tejto časti) postúpiť orgánom činným v trestnom konaní, prípadne podať návrh na začatie disciplinárneho konania proti týmto sudcom. Prípis ministerstva spravodlivosti bol sťažovateľovi podľa jeho udania doručený 23. novembra 2020.

7. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru napadnutým postupom a rozsudkom krajského súdu, ako aj postupom a prípisom ministerstva spravodlivosti. Zároveň rozsudok krajského súdu a prípis ministerstva spravodlivosti žiada zrušiť a vec im vrátiť na ďalšie konanie, resp. vybavenie a tiež žiada priznať spoločne a nerozdielne proti krajskému súdu a ministerstvu spravodlivosti primerané finančné zadost'účinenie spolu v sume 17 000 €. Zároveň si uplatňuje aj náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

13. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

K postupu a rozsudku krajského súdu

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na účinný prostriedok nápravy podľa dohovoru postupom a rozsudkom krajského súdu, ktoré namietal už svojou predchádzajúcou ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. augusta 2018, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 18/2019 zo 16. januára 2019 tak, že ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako oneskorene podanú.

15. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania nie je prípustný, ak sa týka vecí, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky boli splnené.

16. Jeden zo základných princípov právneho štátu, ktorý je zakotvený v čl. 2 ústavy vyjadruje, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ústavnosti vychádza pri svojej jurisdikcii dôsledne z uvedeného ústavného princípu (ktorý musí rešpektovať každý orgán verejnej moci), a preto z hľadiska medzí, rozsahu a spôsobu môže uplatňovať štátnu moc iba v zákonnom a ústavnom rámci (čl. 2 ods. 2 ústavy), čo sa považuje v podmienkach právneho štátu za *conditio sine qua non* pre akúkoľvek legitímnu činnosť jej orgánov.

17. Z uvedeného vyplýva, že ústavná sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia označeného základného práva podľa ústavy a označených práv podľa dohovoru rozsudkom krajského súdu sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol. Na uvedenom nič nemení, že ústavná sťažnosť sťažovateľa bola uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 18/2019 zo 16. januára 2019 v tejto časti odmietnutá ako oneskorene podaná podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, ktorý bol (aktuálnym) zákonom o ústavnom súde účinným od 1. marca 2019 zrušený. Práve naopak, ak uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 18/2019 zo 16. januára 2019 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu už raz posúdená ako podaná oneskorene, pre prekážku rozhodnutej veci (*res iudicata*) nemôže byť otázka včasnosti jej podania posudzovaná opätovne a už vôbec nie posúdená inak.

18. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k rozsudku krajského súdu) odmietol pre jej neprípustnosť [podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde].

K prípisu ministerstva spravodlivosti

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich práv aj postupom a prípisom ministerstva spravodlivosti, pokiaľ na základe jeho podnetu z 29. júla 2020 minister spravodlivosti proti rozsudku krajského súdu nepodal dovolanie v neprospech

odsúdeného a rovnako nepodal ani trestné oznámenie vo veci zneužitia právomoci sudcami krajského súdu, prípadne návrh na začatie disciplinárneho konania proti týmto sudcom.

20. V prípise ministerstva spravodlivosti sa okrem iného uvádza:

„... Z obsahu Vášho podnetu vyplýva, že nesúhlasíte s trestom, ktorý bol odsúdenému uložený a taktiež namietate nesprávne zistený skutkový stav vo veci vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 1T/91/2017.

Primárne si Vám dovoľíme upriamiť pozornosť na lehotu na podanie dovolania v zmysle § 370 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého, ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr. Podľa ods. 2 Trestného poriadku ministrovi spravodlivosti plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

Z uvedeného je zrejmé, že lehota na podanie dovolania v neprospech odsúdeného v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 1 T/91/2017 už uplynula.

V prípade dovolacieho konania márne uplynutie lehoty stanovenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku nie je možné odpustiť, ani iným spôsobom sanovať a uplynutie lehoty bráni meritórnemu preskúmaniu veci dovolacím súdom.

Vzhľadom na to, že lehota na podanie dovolania v predmetnej veci už uplynula, ministerstvo spravodlivosti už nemôže v zmysle zákonných ustanovení vo veci konať...“

21. V zmysle stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (uvedené aj v sp. zn. III. ÚS 18/2019 zo 16. januára 2019) podnet na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „Trestný poriadok“) nie je riadnym ani mimoriadnym opravným prostriedkom a z hľadiska trestného procesného práva ho možno považovať iba za informáciu ministrovi spravodlivosti ako oprávnenému na jeho podanie, ktorá bez ďalšieho nezakladá zákonom ustanovené právne dôsledky. Ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku neukladá

povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť podnetu. Je na úvahe ministra spravodlivosti posúdiť a rozhodnúť, či podá alebo nepodá dovolanie (táto úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie podnetu na podanie dovolania nemôže mať preto charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. I. ÚS 585/2012, I. ÚS 73/2015, I. ÚS 417/2015, II. ÚS 827/2014, IV. ÚS 471/2011, III. ÚS 435/2010, III. ÚS 214/2010).

22. Z tohto dôvodu ministerstvo spravodlivosti neakceptovaním podnetu sťažovateľa na podanie dovolania nemohlo spôsobiť namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale ani práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

Podľa zistenia ústavného súdu bol rozsudok krajského súdu prokurátorovi Okresnej prokuratúry Považská Bystrica doručený 3. apríla 2018, dôsledkom čoho šesťmesačná lehota na podanie dovolania proti nemu v neprospech odsúdeného ministrovi spravodlivosti už v čase podania podnetu sťažovateľa, t. j. 29. júla 2020, zjavne uplynula. Napokon sťažovateľ (v danej veci ako podnecovateľ) mal právo len na to, aby sa ministerstvo spravodlivosti jeho podnetom zaoberalo, náležite sa s ním vysporiadalo a o spôsobe jeho vybavenia ho vyrozumelo, k čomu v tejto veci došlo spôsobom, ktorý nemožno označiť za arbitrárny, zjavne neodôvodnený alebo ústavne neakceptovateľný (m. m. III. ÚS 214/2010, I. ÚS 522/2017, I. ÚS 118/2017).

23. V nadväznosti na už uvedené ústavný súd dodáva, že ak podľa uznesenia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 18/2019 zo 16. januára 2019 ústavný súd nezistil porušenie označených práv prípisom ministerstva spravodlivosti č. 39357/2018/61/163 zo 7. mája 2018 a prípisom ministerstva spravodlivosti č. 39357/2018/61/163 z 29. júna 2018, t. j. pre nepodanie dovolania ministrom spravodlivosti v neprospech odsúdeného na základe predchádzajúcich podnetov sťažovateľa zo 7. mája 2018 a 29. júna 2018 odôvodnených v podstate identickými námietkami ako podnet z 29. júla 2020, rovnako nemohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu nepodaním trestného oznámenia ministrom spravodlivosti, prípadne návrhu na začatie disciplinárneho konania

vo veci sťažovateľom tvrdeného zneužitia právomoci sudcami krajského súdu úmyselnou zmenou (úpravou) skutkových záverov v prospech odsúdeného.

Inými slovami, pokiaľ minister spravodlivosti už na základe predchádzajúcich podnetov sťažovateľa zo 7. mája 2018 a z 29. júna 2018 nezistil nesprávnosť postupu a rozsudku krajského súdu na podanie dovolania v neprospech odsúdeného, o to viac nemožno vytknúť ministrovi spravodlivosti nepodanie trestného oznámenia orgánom činným v trestnom konaní, prípadne návrhu na začatie disciplinárneho konania pre zneužitie právomoci sudcami krajského súdu. Navyše, sťažovateľ mal a naďalej má možnosť podľa § 196 a nasl. Trestného poriadku podať trestné oznámenie osobne.

24. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnym názorom ministerstva spravodlivosti, v konkrétnom prípade nemôže podľa ústavného súdu zakladať namietané porušenie ním označených práv. V dôsledku uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu